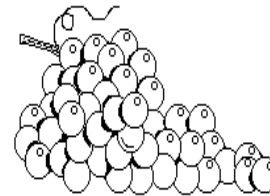

Obvestila vinogradnikom

Izdaja Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, Cesta žalskega tabora 2, 3310 Žalec
Urednica: Alenka Ferlež Rus, e-pošta uredništva: alenka.ferlez-rus@ihps.si
Uredniški odbor: Alenka Ferlež Rus, Silvo Žveplan

ISSN 1408 - 4805

Letnik 22, št. 8

23. junij 2016

Fenološki razvoj vinske trte

Na območju vinorodnega pod okoliša Šmarje – Virštanj, Slovenskih Konjic in Spodnje Savinjske doline je sorta Chardonnay povsem zaključila fazo cvetenja in prehaja v fazo nastanka plodiča BBCH 71. Glavnina sort pa prehaja v fazo konca cvetenja BBCH 68– 69. V razvoju najbolj zaostajata sorti Laški rizling in Šipon, ki sta v fazi BBCH 67 (70 % odpadlih cvetnih kopic).

Zatiranje ameriškega škržatka

Eden izmed ključnih ukrepov za preprečevanje širjenja **zlate trsne rumenice**, nevarne bolezni vinske trte je **zatiranje ameriškega škržatka**, ki je glavni prenašalec bolezni v naravi.

Zatiranje ameriškega škržatka je v skladu s Pravilnikom o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje zlate trsne rumenice (Ul. RS, št. 48/14) **obvezno** za vse imetnike trte:

- v vinogradih za pridelavo grozdja ter na brajdah oziroma ohišnicah na razmejenem območju zlate trsne rumenice (to je v žariščih okužbe in njihovih varovalnih pasovih), ki obsega celotno območje vinorodnega pod okoliša Šmarje – Virštanj in ožji okoliš Slovenske Konjice ter
- v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah na celotnem območju Slovenije.

Zemljevid razmejenih območji in podrobnejše informacije o ukrepih zatiranja zlate trsne rumenice so vam na voljo na spletni strani Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin:

http://www.uvhvvr.gov.si/fileadmin/uvhvvr.gov.si/pageuploads/DELOVNA_PODROCJA/Zdravje_rastlin/2013/Posebno_nadzorovani_organizmi/trsne_rumenice_in_ameriski_skrzatek/razmejena_obmocja/WEBSLO_janj2016.jpg

V vinogradih za pridelavo grozdja, ki se nahajajo v **razmejenem območju** zlate trsne rumenice, je **obvezno najmanj 1 škropljenje**, ki ga opravimo, ko bo **trta povsem odcvetela**.

Na območju vinorodnega pod okoliša Šmarje – Virštanj in ožjega okoliša Slovenske Konjice vinska trta v povprečju na opazovane sorte prehaja v fazo konca cvetenja. Glede na napovedano zelo toplo vreme ob koncu tedna pričakujemo, da bo v tem času zaključeno tudi cvetenje vseh sort. V vinogradih prevladujejo predvsem ličinke L_1 in L_2 razvojnega stadija ameriškega škržatka. Delež nimf L_3 razvojnega stadija je še majhen. Glede na napoved visokih temperatur, lahko pričakujemo v naslednjih dneh tudi večji delež nimf L_3 .

Zato opravite prvo škropljenje proti ličinkam ameriškega škržatka v naslednjem tednu (med 27.6. in 3.7.), oziroma najkasneje do 6. julija. Škropljenje opravite, ko bo povsem zaključeno cvetenje vseh sort v vinogradu!

Pri prvem škropljenju dajemo prednost pripravku **Actara 25 WG v odmerku 200 g/ha**, ki je sistemski insekticid z rezidualnim načinom delovanja in učinkovito zatira ameriškega škržatka, zato škropljenja običajno ni potrebno ponoviti. Če bo za prvo škropljenje uporabljeno katero drugo izmed naštetih sredstev v preglednici 1, je potrebno škropljenje proti ameriškemu škržatku ponoviti v 2. napovedanem roku. Delovanje ostalih sredstev je namreč krajše in manj učinkovito.

V **ekološki pridelavi** je potrebno opraviti dve škropljenji, razen če po prvem škropljenju s spremljanjem ulova z rumenimi lepljivimi ploščami ugotovimo, da ulov odraslih škržatkov ne presega 4 osebkov na rumeno lepljivo ploščo na teden. V takem primeru škropljenja ni treba ponoviti. Če je potrebno, pa opravimo drugo škropljenje 7 do 10 dni po prvem škropljenju. V

ekološki pridelavi so dovoljeni pripravki na osnovi piretrina kot so: **Kenyatox verde**, **Valentin eko insekticid** iz nar. piretrina v 0,07-0,08 % konc. ali **Flora verde**, **Biotip floral** v 0,16 % konc.

V **matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah** sta povsod po Sloveniji obvezni najmanj dve škropljenji ameriškega škržatka. Če se kasneje na rumene lepljive plošče še ulovijo odrasli škržatki, je potrebno škropljenje ponoviti. Imetniki vinogradov morajo spremljati ameriškega škržatka z rumenimi lepljivimi ploščami do sredine septembra.

Čas izvedbe prvega škropljenja je tudi v ekološki pridelavi in v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah v **naslednjem tednu** (med 27.6. in 3.7.), **oziroma najkasneje do 6. julija**.

Preglednica 1: Registrirana fitofarmacevtska sredstva za zatiranje ameriškega škržatka in povzetki omejitev njihove uporabe

Pripravek	Aktivna snov	Odmerek/ha	Delovanje na am. škržatka		Število dovoljenih tretiranj/leto	Karenca (št. dni)
			ličinke	odrasli		
Actara 25 WG ¹	tiametoksam	200 g	+++	+++	tri ¹	14
Reldan 22 EC ²	klorpirifos-metil	1,6 L	+++	+++	eno	21
Decis 2,5 EC Decis	deltametrin	0,5 L	+++	+++	eno ³ dve ⁴	14
Gat decline 2,5 EC	deltametrin	0,5 L	+++	+++	dve	14
Kenyatox verde ⁵	piretrin	0,7 – 0,8 L	++	++	dve	3
Flora verde	piretrin	1,6 L	++	++	tri	3
Valentin eko insekticid iz naravnega piretrina koncentrat ⁵	piretrin	0,7 – 0,8 L	++	++	dve	3
Biotip floral	piretrin	1,6 L	++	++	tri	3
Steward	indoksakarb	150 g	++	-	dve	10
Pyrinex 25 CS ⁶	klorpirifos	1 L	++	+	eno	21
Pyrinex M22 ⁷	klorpirifos-metil	1 L			eno	21

¹ sredstvo je dovoljeno tudi v matičnjakih in trsnicah kot manjša uporaba.

² dovoljenje za nujne primere za odmerek 1,6 l/ha za vinograde v razmejenih območjih in sicer za pridelavo grozdja velja od 23. 5. 2016 do 23. 9. 2016 (120 dni).

³ v vinogradih za pridelavo grozdja

⁴ v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah

⁵ pripravek bo možno uporabljati le do 28. 2. 2017

⁶ sredstvo je dovoljeno uporabljati le do 30. 9. 2016

⁷ registracija velja do 29.05.2017

Izven razmejenih območij zatiranje ameriškega škržatka v vinogradih za pridelavo grozdja ni obvezno, je pa priporočljivo opraviti vsaj eno škropljenje, če je ameriški škržatek v njih navzoč, oziroma če je populacija velika. V takih vinogradih je priporočljivo spremljati ulov ameriškega škržatka z rumenimi lepljivimi ploščami.

Pogoji uporabe pripravka Reldan 22 EC

Pripravek deluje na odrasle stadije ameriškega škržatka v odmerku 1,6 l/ha in se lahko uporablja na razmejenih območjih zlate trsne rumenice z dovoljenem UVHVVR za nujne primere v času od 23. 5. 2016 do 23. 9. 2016; v tem odmerku se lahko uporablja samo v vinogradih za pridelavo grozdja, ki je namenjeno za predelavo v vino. Uporaba v vinogradih za pridelavo namiznega grozdja v tem odmerku ni dovoljena.

Preprečiti je treba onesnaženje vodotokov, vodnjakov, jezer in izvirov tako, da se upošteva predpise s področja varstva voda. Lahko ga uporabljamo v oddaljenosti več kot 75 m tlorisne širine od meje brega voda 1. in 2. reda. Če uporabljamo šobe za zmanjšanje zanosa (drifta), se varnostni pas do površinskih voda lahko zmanjša, vendar pa mora celotno območje vinograda izpolnjevati pogoje glede zmanjšane varnostnega pasu. Varnostni pas se v tem primeru lahko zmanjša na:

- 40 m ob uporabi šob s 50 % zmanjšanjem zanosa FFS ali na
- 30 m ob uporabi šob s 75 % zmanjšanjem zanosa FFS ali na
- 15 m ob uporabi šob z 90 % zmanjšanjem zanosa FFS.

Varstvo pri delu: Pri rokovanju s koncentriranim sredstvom, mešanju škropilne brozge, polnjenju in čiščenju rezervoarja mora delavec uporabljati zaščitno obleko (delovni kombinezon), zaščitne rokavice in zaščito za dihala (maska tipa AIP2). Pri tretiranju s traktorsko nošenim/vlečenim

pršilnikom mora delavec uporabljati zaščitne rokavice, delovno obleko, pokrivalo s širokimi krajci, trpežno obutev in zaščito za dihala (maska tipa AIP2). Pri stiku s škropljenimi rastlinami po preteku delovne karence mora delavec uporabljati zaščitne rokavice.

Delovna karenc: Vstop delavcev na tretirano površino je dovoljen 12 dni po končanem tretiranju.

Odgovornost za fitotoksičnost in učinkovitost sredstva prevzame imetnik dovoljenja za nujne primere. Odgovornost glede pravilne rabe FFS je na strani uporabnikov.

Za vinograde izven razmejenih območij se Reldan 22 EC uporablja kot insekticid za omejevanje številčnosti ameriškega škržatka v odmerku 1 L/ha. Tudi pripravek Pyrinex M22, ki vsebuje prav tako aktivno snov klorpirifos-metil v enakem deležu, se lahko uporablja v odmerku 1 L/ha kot insekticid za omejevanje številčnosti ameriškega škržatka izven razmejenih območij.

Oba pripravka se lahko na istem zemljišču uporabita največ enkrat v eni rastni sezoni.

Napotki pri uporabi ostalih sredstev navedenih v preglednici št. 1.

Pripravki na osnovi a.s. deltametrin kot so **Decis 2,5EC, Decis, Gat decline 2,5 EC**, spadajo v skupino sintemičnih piretroidov in imajo negativni vpliv na plenilske pršice iz družine Phytoseiidae – naravne sovražnike rdeče sadne pršice in pršic šiškarič (akarinoze in erinoze). Zato lahko v vinogradih pride do prerezmnovitve omenjenih škodljivcev.

Pripravek **Pyrinex 25 CS** je namenjen izključno tržnim pridelovalcem. Samo škropljenje s pripravkom Pyrinex 25 SC za karantenski ukrep zatiranja ameriškega škržatka v razmejenih območjih ne zadošča. Uporabljamo ga lahko samo v oddaljenosti več kot 100 m tlorisne širine od meje brega voda 1. in 2. reda.

Prav tako pripravek **Steward**, katerega uporaba je dovoljena le za ličinke stadijev od L1 do L3, le zmanjšuje populacijo ameriškega škržatka in za karantenski ukrep v razmejenih območjih ne zadošča.

Učinek sredstev na osnovi piretrina je boljši z dodatkom ogrščičnega olja v koncentraciji 0,5 %. Rastline temeljito omočimo tudi na spodnji strani listov, kjer se nahajajo škržatki. Tretiramo ob lepem vremenu, po možnosti zvečer oziroma v hladnejših urah dneva.

Opozarjamo, da je treba vsa fitofarmaceutska sredstva uporabljati v skladu z navodili za uporabo in navedbami na etiketi. Pri uporabi je treba upoštevati Pravilnik o pravilni uporabi fitofarmaceutskih sredstev (Uradni list RS, št. 71/14). Fitofarmaceutska sredstva za zatiranje ameriškega škržatka so nevarna za čebele in druge žuželke, zato škropljenje opravite v poznih večernih ali zgodnjih jutranjih urah (dve uri po sončnem zahodu do dve uri pred sončnim vzhodom), ko so čebele v panjih in ne letijo. Pred škropljenjem odstranite cvetočo podrast.

Spremljanje odraslih osebkov ameriškega škržatka z rumenimi lepljivimi ploščami

Svetujemo, da v vinograde **konec meseca junija oziroma prve dni julija**, ko se začnejo izlegati odrasli osebki ameriškega škržatka, izobesite rumene lepljive plošče. Plošče obesite tik pod območjem grozdja na žico ali na trse, po možnosti v senčne dele trsov, kjer se škržatek najraje zadržuje. V večjih vinogradih je priporočljivo izobesiti vsaj eno ploščo na hektar vinograda. V vinogradih, manjših od 2 hektarov, sta potrebni vsaj 2 plošči na različnih mestih.

V matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah je spremljanje ameriškega škržatka s 3–5 rumenimi lepljivimi ploščami/ha obvezno. Plošče je potrebno redno pregledovati v juliju ter v prvi polovici avgusta (matični vinogradi, matičnjaki, trsnice do sredine septembra) in sicer na 7 do 10 dni. Podatki o ulovih na rumene lepljive plošče nam dajo informacijo, ali je v vinogradih za pridelavo grozdja potrebo opraviti še drugo škropljenje proti ameriškemu škržatku.

Drugo škropljenje opravimo, če je na rumene lepljive plošče ulovljenih 4 ali več škržatkov.

Populacija ameriškega škržatka je:

- majhna, če je ulovljenih od 0 do 3 na ploščo na teden;
- srednja, če je ulovljenih od 4 do 15 na ploščo na teden;
- velika, če je ulovljenih 16 in več na ploščo na teden.

Za pomoč pri prepoznavanju ameriškega škržatka se obrnite na Javno službo zdravstvenega varstva na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije v Žalcu (03 71 21 600).

Peronospora in oidij vinske trte

V zadnjih dveh tednih smo bili priča pogostim nalivom in ploham, ki ustvarjajo zelo ugodne pogoje za okužbe s peronosporo vinske trte in spirajo fungicidno oblogo. Proti peronospori svetujemo uporabo kombiniranih, sistemsko ali polysistemsko delujočih pripravkov kot so: **Alleato 80 WG** (2,5 kg/ha), **Mikal flash** (4 kg/ha), **Momentum F** (4kg/ha), **Mikal premium F**(3 kg/ha), **Momentum trio** (3kg/ha), **Melody combi WG 65,3** (1,5 kg/ha), **Forum star** (1,6 kg/ha), **Sfinga Exstra WDG** (1,5 kg/ha), **Forum MZ WG** (2,5 kg/ha), **Acrobat MZ** (2,5 kg/ha), **Fantic F** (2 kg/ha), **Galben M** (2,5 kg/ha), **Mildicut** (3 L/ha) ali **Orvego** (0,8 L/ha).

Po cvetenju v času formiranja grozdnih jagod pa dajte prednost pripravkom kot so **Pergado – F** (2 – 2,5 kg/ha), **Pergado MZ** ali **Gett** (2,5 kg/ha) **Pergado D** (1,4L/ha), **Profiler** (3 kg/ha) ali **Enervin** (2,5 kg/ha),

Pripravkoma **Alleato 80 WG** in **Profiler** priporočamo dodati polovični odmerek enega od kontaktnih fungicidov.

Presledki med škropljenji naj ne bodo daljši od 8 do 10 dni.

Ob ugodnih vremenskih razmerah lahko v času ob koncu cvetenja vinske trte in formiranja grozdnih jagod pride do obsežnih okužb z oidijem vinske trte. Za preprečevanje okužb z oidijem priporočamo uporabo enega od naslednjih pripravkov: **Collis** (0,4 L/ha), **Luna Experience** (0,375 L/ha), **Falcon EC 460** (0,3 do 0,4 L/ha), **Kusabi 300 SC** (0,3 L/ha), **Stroby WG** (0,1 – 0,2 kg/ha), **Misha 20 EW** (0,23 L/ha), **Domark 100 EC** (0,3 L/ha), **Topas 100 EC** (3L/ha), **Topaze** (3L/ha) ali pripravkov, ki vsebujejo samo aktivno snov tebukonazol kot so: **Folicur EW 250** (0,4 L/ha), **Orius 25 EW** (0,4 L/ha), **Mystic 250 EC** (0,4 L/ha.) ali **Tebusha 25%EW** (0,4 L/ha).

V začetku formiranja jagod pa dajte prednost učinkovitim pripravkom proti oidiju kot so: **Dynali** (0,65 L/ha), **Vivando** (0,2 L/ha), **Talendo Extra** (0,13-0,3 L/ha), **Talendo** (0,25 L/ha), **Nativo 75 WG** (0,18 kg/ha) ali **Postalon 90 SC** (1 – 1,25 L/ha).

Uporabite lahko tudi pripravek **Cabrio Top** (2,0 L/ha), ki deluje tudi na peronosporo vinske trte.

Pripravkom za zatiranje oidija lahko dodajte še pripravke na osnovi močljivega žvepla kot so: **Cosan**, **Kumulus DF**, **Microthiol special**, **Pepelin**, **Thiovit Jet** ali **Vindex 80 WG**, v odmerku 3 do 8 kg/ha ali **Pol- Sulphur 80 WG**, **WP** v odmerku 4 kg/ha. Ob pojavu okužbe lahko uporabite tudi **Cosinus**, **Cosavet DF** ali **Močljivo žveplo Karsia DF** v odmerku do 8 kg/ha.

V primeru **toče** takoj opravite škropljenje s pripravkom **Folpan 80 WDG** ali **Folpan 50 SC** oziroma drugimi pripravki, ki vsebujejo aktivno snov folpet (Forum star, Sfinga Extra WDG, Emendo F, Valis F, Fantic F, Momentum trio, Momentum F, Mikal flash, Mikal premium, Melody combi WG 65,3 ali Ridomil Gold combi Pepite).